Aan de gemeenteraad van Almelo
Aan het college van burgemeester en wethouders
van Almelo

Postadres:
Gemeente Almelo
Postbus 5100
7600 GC Almelo

Bezoekadres:
Haven Zuidzijde 30
7607 EW Almelo

telefoon: **(0546) 54 11 11**
e-mail: **gemeente@almelo.nl**
internet: **www.almelo.nl**

Uw brief	Uw kenmerk	Ons kenmerk	Datum
		UIT - 2198719	21 september 2021
Bijlage(n)	Doorkiesnummer	Behandeld door	Zaaknummer
	0546-54 11 11	J Heuvel	DCS-2174116

Onderwerp
Rekenkamerrapport 'Jeugdzorg' gezamenlijke rekenkamers Almelo, Borne, Dinkelland, Enschede, Hengelo, Hof van Twente, Losser, Oldenzaal en Tubbergen.

Geachte leden van de raad,
Geacht college,

De Rekenkamercommissie Almelo biedt u hierbij de conclusies en aanbevelingen aan van het onderzoek naar de organisatie van de jeugdzorg in Twente en de grip die Twentse gemeenten hebben op de financiën. Dit onderzoek is uitgevoerd in opdracht van de samenwerkende rekenkamer(commissie)s van de gemeenten Almelo, Borne, Dinkelland, Enschede, Hengelo, Hof van Twente, Losser, Oldenzaal en Tubbergen.

Deze aanbiedingsbrief kent een 'Algemeen' deel en een 'Almelo specifiek' deel. In het Almelo-specifieke deel van deze aanbiedingsbrief vindt u zowel informatie over de procedure als de specifiek Almelose bevindingen die de Rekenkamercommissie Almelo heeft geformuleerd.

ALGEMEEN deel

De algemeen geformuleerde conclusies en aanbevelingen zijn gebaseerd op het onderzoek dat in opdracht van de negen rekenkamercommissies is uitgevoerd door onderzoeksbureau B&A B.V.. Dit onderzoek stelt als hoofdvraag: *"Wat zijn de tekorten op de jeugdhulp in de verschillende gemeenten en hoe en in welke mate houden deze verband met de wijze van organiseren?"*.

Om deze vraag te beantwoorden is in het onderzoek naast de feitelijke weergave van de kostenontwikkelingen ingegaan op de wijze van organiseren van de inkoop, de toegang, de inrichting van de netwerksamenwerking, de inrichting van het preventief jeugdbeleid en mogelijk andere Twentse verklaringen. Daarmee is gepoogd de tekorten (mede) te verklaren vanuit de wijze van organiseren.

Bank: BNG Bank, Den Haag
NL56 BNGH 028 50 00 187
BIC Code: BNGHNL2G
BTWnr.
NL 0015 84 108 B 01

Ambtelijke feitencheck
De ambtelijke feitencheck op het onderzoeksrapport heeft, conform het protocol van de rekenkamercommissies, inmiddels plaatsgevonden. De rekenkamercommissies bieden de conclusies en aanbevelingen, in het kader van de bestuurlijke hoor- en wederhoorprocedure, tegelijkertijd aan de colleges van B&W van de bij het onderzoek betrokken gemeenten aan. Wij verzoeken de colleges om, voor zover vereist in de verordening op de gemeentelijke rekenkamercommissie, een schriftelijke reactie te geven op de conclusies en aanbevelingen voorafgaand aan de behandeling in de commissies respectievelijk raden van hun eigen gemeente.

Presentatie onderzoek (s.v.p. aanmelden!)
Hierbij nodigen wij u uit voor de presentatie van de resultaten van het onderzoek. Dit vindt digitaal plaats op **woensdag 16 juni** vanaf 19:30 uur. Via deze ZOOM-bijeenkomst krijgt u naast een presentatie over het onderzoek ook de mogelijkheid tot het stellen van vragen aan de onderzoekers en de opdracht gevende rekenkamer(commissie)s. Graag ontvangen we uw aanmelding uiterlijk 14 juni via c.hartendorp@hengelo.nl.

Regionaal onderzoek
De samenwerkende rekenkamers zien een meerwaarde in het gezamenlijk uitbrengen van onderzoeken naar verbonden partijen of gemeenschappelijke onderwerpen. De rekenkamers kijken naar de mogelijkheden om na dit onderzoek de samenwerking verder voort te zetten. Overige Twentse rekenkamers zijn van harte uitgenodigd om aan te sluiten bij de samenwerking. Voor meer informatie kunt u contact opnemen met Coen Hartendorp, secretaris rekenkamercommissie Hengelo (c.hartendorp@hengelo.nl).

ALMELO-SPECIFIEK deel - procedure

Openbaarmaking
Het Rekenkamerrapport wordt vandaag openbaar en is gepubliceerd op de website www.almelo.nl/rekenkamercommissie en geplaatst in ibabs. Ook deze aanbiedingsbrief met de specifiek Almelose bevindingen vindt u op deze plekken. Woensdag 2 juni wordt een persbericht (verzorgd door de Rekenkamer Hengelo) verstuurd.

Zienswijze college
In lijn met het bepaalde in artikel 3.2, lid 12 van de verordening Rekenkamercommissie Almelo 2019, hechten wij er aan dat het college van burgemeester en wethouders voldoende tijd heeft (tenminste twee weken) om een zienswijze te formuleren. Wij verzoeken daarom het college om uiterlijk 2 juli een zienswijze-reactie op het Rekenkamerrapport kenbaar te maken aan de rekenkamercommissie. Daarbij verzoekt de Rekenkamercommissie het college om te reageren op zowel de algemeen geformuleerde aanbevelingen als op de specifiek Almelose aanbevelingen.

Bestuurlijke planning
Op dit moment is een Politiek Beraad Beeldvormend in voorbereiding voor de datum van 31 augustus. Bespreking in het Politiek Beraad Oordeelsvormend is voorlopig voorzien op 7 september en raadsbehandeling op 14 september. Een en ander onder voorbehoud van goedkeuring door het raadspresidium. De Rekenkamercommissie Almelo zal een raadsvoorstel voorbereiden dat na het zomerreces het bestuurlijk traject in gaat.

Technische vragen
Indien u voor of na het Politiek Beraad Beeldvormend van 31 augustus technische vragen wilt stellen, dan kunt u zich wenden tot Jeroen Heuvel, secretaris van de rekenkamercommissie (j.heuvel@almelo.nl). Technische vragen worden verzameld en de beantwoording zal integraal (dus aan de gehele gemeenteraad) plaatsvinden in elk geval vóór de behandeling in het Politiek Beraad Oordeelsvormend van (voorlopig) 7 september aanstaande.

ALMELO SPECIFIEK deel - aanbevelinge
Onderstaande teksten komen deels overeen met de algemeen geformuleerde conclusies en aanbevelingen aan het begin van het onderzoeksrapport. Met de (onderstreepte) teksten hieronder is gepoogd wat dichter bij de Almelose situatie te komen.

Aanbeveling algemeen:
Gebruik de uitkomsten van dit rapport om van elkaar te leren. Ga met andere gemeenten in gesprek over de vraag waarom bepaalde keuzes worden gemaakt die anders zijn dan in de eigen gemeente. Onderzoek of die andere manier van werken ook voor Almelo interessant kan zijn.

Tekorten
In dit onderzoek wordt gesproken van een tekort als sprake is van meer uitgaven dan vooraf begroot. Het blijkt dat in alle negen gemeenten gedurende meerdere jaren sprake is geweest van een overschrijding van de begroting. De gemiddelde procentuele overschrijding was het grootst (40 procent) in 2017 en neemt sindsdien af tot gemiddeld 7 procent in 2019. Daarmee nemen de tekorten in de meeste van de negen gemeenten af. In enkele gemeenten is zelfs sprake van een klein overschot. In twee gemeenten (Almelo en Oldenzaal) nemen de tekorten wel af, maar zijn ze met respectievelijk 20 en 31 procent in 2019 relatief hoog. Deze afname van de tekorten lijkt erop te duiden dat de gemeenten steeds beter weten in te schatten wat de uitgaven aan jeugdhulp zullen zijn.

Rol toegang bij kostenontwikkeling
Er kan meer worden gestuurd op kosten via de toegang. In Almelo zijn er relatief veel 'onbekende verwijzers' naar jeugdhulp. De gemeente schrijft haar verwijzingen op 'onbekend'. Dat zou kunnen betekenen dat een deel van de 'onbekende' verwijzingen de facto wel bekend is, namelijk verwijzing door de gemeente en een deel daadwerkelijk 'onbekend'. Of dit inderdaad het geval is en om hoeveel % 'onbekende verwijzingen' het dan zou gaan, is tijdens het onderzoek niet duidelijk geworden. Het is van belang hierover helderheid te krijgen omdat, als de verwijzer inderdaad onbekend is, het mogelijk is dat te zware trajecten worden ingezet c.q. dat er niet tijdig wordt afgeschaald.

RKA-aanbeveling 1a: (in aanvulling op aanbeveling 1 van het rapport):
Laat de gemeente niet meer op 'onbekend' registreren en maak inzichtelijk of, en zo ja hoeveel verwijzingen werkelijk 'onbekend' zijn en ga na of bij deze verwijzingen de juiste vorm (zwaarte) van jeugdhulp is/wordt geboden.

Inkoopmodel
Bij de inkoopmodellen is niet als primair doel 'kostenbeheersing' gekozen. Focus ligt op resultaatsturing. Almelo hanteert voor het overgrote deel niet het Twents model. Voor een deel van de inkoop is dat wel verplicht. Dit betreffen voorzieningen die veelal zware jeugdzorg bevatten met een beperkt aantal zeer specialistische aanbieders.
Nadeel: Er is een dubbeling in werkzaamheden en soms onduidelijkheid: waar ga je wel over en waar ga je niet over? Voordeel: Er is meer lokale autonomie.
Verwachting is dat inkoopmodel geen financiële grip gaat brengen. Het biedt wel mogelijkheden meer inzicht te krijgen in financiële tekorten.

RKA-aanbeveling 2a (in aanvulling op aanbeveling 2 van het rapport):
Evalueer de manier van werken via het Twentse model en het eigen Almelose model en ga na welke mogelijkheden er zijn om toe te groeien naar resultaatgerichte bekostiging.

Mogelijke verklaringen groei en gebruik in kosten
Uitgaven in de negen gemeenten nemen gemiddeld genomen tussen 2015-2019 met 60% toe. Aantal jeugdzorgtrajecten neemt ook fors toe. In acht van de negen deelnemende gemeenten, neemt het aantal jeugdigen af. In de meeste gemeenten is de gemiddelde trajectprijs over 2015-2019 gestegen; lijkt nu te stabiliseren.
Mogelijke verklaringen:

1. We nemen minder snel genoegen met afwijkingen of tekortkomingen. ‘Als een kind even iets niet kan, moet er meteen hulp bij’
2. In met name Almelo en Enschede, is sprake van een relatief grote groep inwoners met meerdere kwetsbaarheden en een minder sterke sociaaleconomische positie. Dit leidt ook tot meer kwetsbaarheid op het vlak van opvoeden en opgroeien.

Netwerksamenwerking vrijblijvend
Gemeenten stimuleren dit wel maar netwerksamenwerking zou een gemeentelijke opdracht moeten zijn. De twee op de vorige pagina genoemde ‘mogelijke verklaringen’ maken netwerksamenwerking zeer gewenst

RKA-aanbeveling 3a (in aanvulling op aanbeveling 3 van het rapport):
Neem als gemeente de verantwoordelijkheid om te komen tot een vorm van regie op de netwerksamenwerking van professionals van de toegang, van de zorgaanbieders en van het voorveld. Benut de mogelijkheden die er ter zake liggen, bijvoorbeeld door netwerksamenwerking te benoemen bij de aanbesteding van de inkoop.

Preventie
Preventie wordt belangrijk geacht maar dit is nog niet vertaald in een expliciet uitgewerkte preventieaanpak. Dit is voor Almelo, zeker ook gelet op het relatief grote verschil tussen begroting en realisatie belangrijk.

RKA-aanbeveling 4a (in aanvulling op aanbeveling 4 van het rapport):
Maak samen met ketenpartners een expliciete preventiestrategie voor jeugd en stel hiervoor voldoende middelen, waaronder menskracht ter beschikking. Besteed daarbij speciaal aandacht aan de groep inwoners met meerdere kwetsbaarheden en een minder sterke sociaaleconomische positie.

Met vriendelijke groet,

Mede namens de Rekenkamer(commissie)s van de gemeente Almelo, Borne, Dinkelland, Enschede, Hengelo, Hof van Twente, Losser, Oldenzaal en Tubbergen,

Jan Mastwijk
voorzitter rekenkamercommissie Almelo